

Cumhuriyetin 100. Yılına Armağan
**Çağdaş Gelişmeler Işığında
Eğitimde Program
Geliştirme ve Değerlendirme**

Editörler:

Meral GÜVEN

Serkan ASLAN

Editörler: Prof. Dr. Meral GÜVEN - Doç. Dr. Serkan ASLAN

Cumhuriyetin 100. Yılına Armağan
ÇAĞDAŞ GELİŞMELER IŞIĞINDA EĞİTİMDE PROGRAM
GELİŞTİRME VE DEĞERLENDİRME

ISBN 978-625-6810-93-8

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ekim 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

*Kitabımızı,
Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılına İthaf Ediyoruz.*

ÖN SÖZ

Toplumların gelişiminde eğitimin önemli bir yeri olduğu tartışılmazdır. Bu nedenle hangi koşullar olursa olsun eğitim sürdürülmeye çalışılmaktadır. Nitekim ülkemizin varlık ve yokluk savaşı olarak bilinen Kurtuluş Savaşı sırasında dahi eğitim durmaksızın sürdürülmüştür. Aynı zamanda Kurtuluş Savaşı boyunca ulu önder Mustafa Kemal ATATÜRK'ün önderliğinde Maarif Kongresi toplanmış ve Türk eğitim sistemi ile ilgili önemli kararlar alınmıştır. Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından “*Eğitimidir ki, bir milleti ya özgür, bağımsız, şanlı, yüksek bir topluluk hâlinde yaşatır ya da esaret ve sefalete terk eder.*” ifadesiyle eğitimin bir toplum için ne kadar önemli olduğu vurgulanmıştır.

Toplum için bu kadar önemli olan eğitimin amacı, bireye çağın gerektirdiği bilgi, beceri ve yetkinlikler ile demokratik, evrensel değerleri kazandırmaktır denebilir. Bu bilgi, beceri, yetkinlik ve değerleri kazandırmakta planlı ve programlı bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Bu da eğitim programı kavramını karşımıza çıkarmaktadır. Eğitim programı, okul içinde ve dışında bireye kazandırılmaya çalışılan bilgi, beceri ve yetkinlikleri içeren eğitsel faaliyetleri kapsamaktadır. Eğitim programının geliştirilmesi uzun zaman alan bir süreçtir. Aynı zamanda eğitim programları geliştirilirken bilimsel araştırma sonuçları da dikkate alınmaktadır. Bunun yanı sıra eğitimde program geliştirme çeşitli süreçleri ve adımları içermektedir. Eğitim programlarının basit bir öğrenme planından daha fazlası olduğu, sosyal kültürel uygulama alanı ile özellikle öğretmenlerin ve diğer paydaşların program tasarımına katılımı ile geliştirilmesi gerektiği, aynı zamanda sistemli bir değişim sürecini kapsadığı program geliştirme uzmanlarının üzerinde hem fikir olduğu önemli bir vurgudur.

Bu kitabın temel amacı, eğitimde program geliştirilirken izlenmesi gereken süreçleri ve adımları kuramsal olarak açıklamak ve okurlarda eğitimde program geliştirme süreci ile ilgili farkındalık oluşturmaktır. Bu kapsamda bu kitap program geliştirme alanındaki kuramsal bakış açısının yanında araştırmalara, güncel tartışmalara, yeni kavramlara ve yanıtlanması beklenen sorulara yanıt oluşturmayı amaçlamıştır. Bununla birlikte günümüzdeki bilim, teknoloji ve toplum hayatındaki gelişmeler ışığında eğitim ve öğretim programlarının nasıl düzenlenmesi konusunda tartışma açmak ve program geliştiricilere rehber olmaktır. Kitabımızın içerdiği bölümlerin ve bu bölümlerdeki kuramsal açıklamaların, Cumhuriyet'imizin ikinci yüzyılının başında nitelikli eğitim ve öğretim programlarının hazırlanması noktasında yol gösterici olacağını düşünmekteyiz.

“**ÇAĞDAŞ GELİŞMELER İŞİĞİNDE EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME VE DEĞERLENDİRME**” adlı kitabımız 21 bölümden oluşmaktadır. Kitabın

birinci bölümünde program geliştirme ile ilgili temel kavramlara yer verilmiştir. Kitabın ikinci bölümünde program teorilerine, üçüncü bölümünde program geliştirmenin temellerine, dördüncü bölümünde eğitim programı tasarım yaklaşımlarına, beşinci bölümünde program geliştirme modellerine, altıncı bölümünde program geliştirme sürecinin planlanmasına ve yedinci bölümünde program geliştirmede gereksinim belirleme sürecine yer verilmiştir. Kitabımızın sekizinci, dokuzuncu, onuncu ve on birinci bölümlerinde eğitim programının amaç, içerik, öğrenme ve öğretme süreci ile değerlendirme boyutlarına yer verilmiştir. Kitabımızın on ikinci bölümünde program geliştirme sürecinin uygulanmasına, on üçüncü bölümünde program geliştirme sürecinin değerlendirilmesine, on dördüncü bölümünde ise program değerlendirme modellerine yer verilmiştir. On beşinci bölümünde eğitim programında çok kültürlülüğün, on altıncı bölümde ise dijital teknolojilerin yeri ve önemi ortaya konmaya çalışılmıştır. On yedinci bölümde program bilgisi, on sekizinci bölümde program geliştirme ve değerlendirme çalışmalarında karşılaşılan problemler ve sorunlar açıklanmıştır. On dokuzuncu bölümde yükseköğretim programlarını uluslararasılaştırma konusu açıklanmıştır. Yirminci bölümde program geliştirmede yeniden kavramsallaştırma ve yirmi birinci bölümde dünyada ve Türkiye’de program geliştirme çalışmaları ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tüm bu açıklamalardan yola çıkarak “**ÇAĞDAŞ GELİŞMELER IŞIĞINDA EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME VE DEĞERLENDİRME**” adlı kitabımızın bu alanda önemli bir kaynak olacağına inanmaktayız. Ayrıca kitabın tüm öğretmenlere ve öğretmen adaylarına, bu alanda araştırma yapmak isteyen bilim insanlarına yol göstereceği düşünülmektedir. Bununla birlikte yükseköğretim kurumlarında görev yapan tüm öğretim elemanlarına rehber olacağına inanılmaktadır. Öncelikle Türkiye’de eğitim programları ve öğretim alanının öncüleri olan; Prof. Dr. Fatma VARIŞ’a ve Prof. Dr. Selâhattin ERTÜRK’e sonsuz teşekkür ediyoruz. Kitabımızı Cumhuriyetin 100. yılına ithaf ediyoruz. Cumhuriyet’imizin nice 100 yıllar görmesi dileğiyle...

Editörler

Prof. Dr. Meral GÜVEN

Doç. Dr. Serkan ASLAN

Ekim/2023

TEŞEKKÜR

Kaleme alınan bu kitabın siz değerli okuyucularla buluşmasını sağlayan tüm hocalarımıza teşekkür ederiz. Özellikle bu zor dönemde kitap çalışmamıza katkı sunan değerli bölüm yazarları olan Prof.Dr. Hale SUCUOĞLU'na, Doç.Dr. Gülten Feryal GÜNDÜZE, Doç.Dr. Hilal KAZU'ya, Doç.Dr. Esmâ GENÇ'e, Doç.Dr. Melis YEŞİLPINAR UYAR'a, Doç.Dr. Nihal TUNCA GÜÇLÜ'ye, Prof.Dr. Senar ALKIN ŞAHİN'e, Prof.Dr. Hasan Hüseyin ŞAHAN'a, Doç.Dr. Çiğdem Suzan ÇARDAK'a, Doç.Dr. Memet KARAKUŞ'a, Doç.Dr. Bilge ÇAM AKTAŞ'a, Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN'e, Doç.Dr. Demet SEVER'e, Doç.Dr. Fazilet KARAKUŞ'a, Doç.Dr. Mustafa FİDAN'a, Dr. Halil DÜZENLİ'ye, Prof.Dr. Hünkar KORKMAZ'a, Doç.Dr. Bünyamin YURDAKUL'a, Dr. Burçin YILDIZ'a, Prof.Dr. Gürcü ERDAMAR'a ve Prof.Dr. Fatma BIKMAZ hocalarımıza özverili ve özenli çalışmaları için çok teşekkür ederiz. Son olarak kitabımızın baskı, dizgi ve mizanpaj işlerinin yürütülmesinde bize katkı sağlayıp destek veren Pegem Akademi Yayıncılık'ın sahibi değerli Servet SARIKAYA'ya ve Pegem Akademi Yayıncılık'ta görev yapan tüm emekçilere teşekkür ederiz.

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Prof. Dr. Meral GÜVEN - Doç. Dr. Serkan ASLAN

1. Bölüm: Program Geliştirme ile İlgili Temel Kavramlar

Prof. Dr. Hale SUCUOĞLU, Dokuz Eylül Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-1018-1426

2. Bölüm: Program Teorileri

Doç. Dr. Gülten Feryal GÜNDÜZ, İstanbul Kültür Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8096-5598

3. Bölüm: Program Geliştirmenin Temelleri

Doç. Dr. Hilal KAZU, Fırat Üniversitesi

ORCID No: 000-0001-9380-331X

4. Bölüm: Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımları

Doç. Dr. Serkan ASLAN, Süleyman Demirel Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8515-4233

5. Bölüm: Program Geliştirme Modelleri

Doç. Dr. Esma GENÇ, Marmara Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-7180-6066

6. Bölüm: Program Geliştirme Sürecinin Planlanması

Doç. Dr. Melis YEŞİLPINAR UYAR, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-2477-7773

7. Bölüm: Program Geliştirmede Gereksinim Belirleme Süreci

Doç. Dr. Nihal TUNCA GÜÇLÜ, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-8512-7478

8. Bölüm: Eğitim Programının Amaç Boyutu

Prof. Dr. Senar ALKIN ŞAHİN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-6644-8682

9. Bölüm: Eğitim Programının İçerik Boyutu

Prof. Dr. Hasan Hüseyin ŞAHAN, Balıkesir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0180-4812

10. Bölüm: Eğitim Programının Öğrenme-Öğretme Süreci Boyutu

Doç. Dr. Çiğdem Suzan ÇARDAK, Anadolu Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1643-1599

11. Bölüm: Eğitim Programının Değerlendirme Boyutu

Doç. Dr. Memet KARAKUŞ, Çukurova Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-6099-5420

12. Bölüm: Program Geliştirme Sürecinin Uygulanması

Doç. Dr. Bilge ÇAM AKTAŞ, Anadolu Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2742-8184

13. Bölüm: Program Geliştirme Sürecinin Değerlendirilmesi

Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN, Anadolu Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-5281-1767

14. Bölüm: Program Değerlendirme Modelleri

Doç. Dr. Demet SEVER, Anadolu Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-2882-8515

15. Bölüm: Eğitim Programı ve Çok Kültürlülük

Doç. Dr. Fazilet KARAKUŞ, Mersin Üniversitesi
ORCID No: 000-0002-6455-9845

16. Bölüm: Eğitim Programı ve Dijital Teknolojiler

Doç. Dr. Mustafa FİDAN, Bartın Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-7461-4994

17. Bölüm: Program Bilgisi

Dr. Öğr. Gör. Halil DÜZENLİ, Anadolu Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-4791-0437

Prof. Dr. Meral GÜVEN, Anadolu Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-4139-729X

18. Bölüm: Program Geliştirme ve Değerlendirme Çalışmalarında Karşılaşılan Problemler ve Sorunlar

Prof. Dr. Hünkâr KORKMAZ, Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-5289-1111

19. Bölüm: Yükseköğretim Programlarını Uluslararasılaştırma

Doç. Dr. Bünyamin YURDAKUL, Ege Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-8401-7202

Dr. Burçin YILDIZ, Ege Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-7908-1066

20. Bölüm: Program Geliştirmede Yeniden Kavramsallaştırma

Prof. Dr. Gürcü KOÇ ERDAMAR, Gazi Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-6753-0151

21. Bölüm: Dünyada ve Türkiye’de Program Geliştirme Çalışmaları

Prof. Dr. Fatma BIKMAZ, Ankara Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-7880-3231

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Teşekkür.....	vii
Bölümler ve Yazarları.....	ix

1. BÖLÜM PROGRAM GELİŞTİRME İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Giriş.....	2
Eğitim	2
Öğrenme	5
Öğretme.....	6
Öğretim.....	7
Eğitim Programı	7
Eğitim Programının Öğeleri	11
Amaç.....	11
İçerik.....	14
Öğrenme- Öğretme Süreci/Eğitim Durumu	14
Değerlendirme/Sınama Durumu.....	15
Eğitim Programı Sınıflamaları	15
Posner'in Eğitim Programı Sınıflaması	17
Resmi Program.....	17
İşlevsel/Uygulanan Program	17
Örtük Program.....	18
İhmal Edilen Program.....	19
Ekstra Program.....	20
Program Tasarımı.....	20
Sonuç.....	21
Kavram Haritası.....	23
Kaynakça.....	24

2. BÖLÜM PROGRAM TEORİLERİ

Giriş.....	28
Teorinin Tanımı	29
Program Teorisi ve Önemi	31
Program Teorisinin İşlevleri	36

Program Teorisi Sınıflamaları	39
Program Teorisi ile Felsefe Alanları ve Eğitim Felsefeleri Arasındaki İlişki.....	49
Sonuç.....	52
Kavram Haritası.....	54
Kaynakça.....	55

3. BÖLÜM PROGRAM GELİŞTİRMENİN TEMELLERİ

Giriş.....	58
Program Geliştirmenin Tarihi Temelleri.....	59
Dünyada Program Geliştirmenin Tarihi Temelleri	60
Türkiye’de Program Geliştirmenin Tarihi Temelleri.....	62
Program Geliştirmenin Felsefi Temelleri.....	66
Felsefe Akımları.....	68
Eğitim Felsefesi Akımları.....	69
Program Geliştirmenin Psikolojik Temelleri.....	72
Program Geliştirmenin Toplumsal Temelleri.....	76
Program Geliştirmenin Ekonomik Temelleri.....	80
Sonuç.....	82
Kavram Haritası.....	85
Kaynakça.....	86

4. BÖLÜM EĞİTİM PROGRAMI TASARIM YAKLAŞIMLARI

Giriş.....	90
Eğitim Programı Tasarısı.....	90
Eğitim Programı Tasarımı Yaklaşımları ile Eğitim Felsefeleri Arasındaki İlişki.....	92
Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımları ile Öğrenme-Öğretme Anlayışları Arasındaki İlişki	94
Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımları	96
Konu Merkezli Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımı.....	97
Konu Tasarımı	98
Disiplin Tasarımı.....	98
Geniş Alan Tasarımı	99
Süreç Tasarımı	99
Disiplinler Arası (Korelasyon) Tasarımı	99
Öğrenen Merkezli Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımı.....	100

Çocuk Merkezli Tasarım.....	101
Yaşantı Merkezli Tasarım.....	102
Radikal/Romantik Tasarım.....	102
Hümanistik Tasarım.....	102
Sorun Merkezli Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımı.....	103
Yaşam Şartları Tasarımı.....	104
Çekirdek Tasarımı.....	104
Toplumsal Sorunlar ve Yeniden Kurmacılık Tasarımı.....	104
Postmodernist Tasarım.....	104
Düzen ve Kaos İlişkisi Tasarımı.....	105
Dönüşümsel Değişim Tasarımı.....	105
Disiplinler Ötesi Tasarım.....	105
Sonuç.....	106
Kavram Haritası.....	109
Kaynakça.....	110

5. BÖLÜM PROGRAM GELİŞTİRME MODELLERİ

Giriş.....	114
Program Geliştirme Modellerinin Sınıflandırılması.....	114
Tyler-Rasyonel Model.....	117
Taba-Tümevarımsal Model.....	120
Wheeler-Döngüsel Model.....	123
Skilbeck-Yenilikçi Model.....	125
William Doll-Postmodernist Model.....	128
Wiggins ve McTighe-Tasarım Yoluyla Anlama Modeli.....	131
Sonuç.....	134
Kavram Haritası.....	137
Kaynakça.....	138

6. BÖLÜM PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİNİN PLANLANMASI

Giriş.....	142
Program Geliştirme Sürecinde Planlama.....	142
Planlama Sürecinde Görev Alan Çalışma Grupları.....	147
Planlama Sürecinde Karar Grupları.....	147
Planlama Sürecinde Geliştirme Grupları.....	150

Çalışma Gruplarının Merkezîyetçi ve Okul Temelli Yaklaşım Açısından Karşılaştırılması.....	154
Program Geliştirme Çalışma Planı Hazırlanması.....	156
Sonuç.....	158
Kavram Haritası.....	160
Kaynakça.....	161

7. BÖLÜM

PROGRAM GELİŞTİRMEDE GEREKSİNİM BELİRLEME SÜRECİ

Giriş.....	164
Gereksinim Kavramı ve Türleri.....	164
Gereksinim Belirleme.....	168
Toplumun Gereksinimleri.....	169
Bireyin Gereksinimleri.....	170
Konu Alanının Gereksinimleri.....	173
Gereksinim Belirleme Süreci.....	173
Gereksinim Belirleme Yaklaşımları.....	177
Farklar Yaklaşımı.....	177
Betimsel Yaklaşım.....	178
Analitik Yaklaşım.....	179
Demokratik Yaklaşım.....	179
Gereksinim Belirleme Teknikleri.....	179
Kaynak Tarama.....	180
Anket.....	180
Görüşme.....	180
Gözlem.....	181
Testler/Ölçme Araçları.....	181
Toplantılar.....	181
İş (Meslek) Analizi.....	182
Pro-Gel (Dacum) (Program Geliştirme/ Developing a Curriculum).....	184
Delphi Tekniği.....	187
Sonuç.....	189
Kavram Haritası.....	191
Kaynakça.....	192

8. BÖLÜM

EĞİTİM PROGRAMININ AMAÇ BOYUTU

Giriş.....	196
Amaç Kavramı	196
Amaçların Sınıflandırılması	200
Bloom ve Arkadaşlarının Eğitim Amaçlarına İlişkin Sınıflandırması	201
Marzano'nun Eğitim Amaçlarına İlişkin Sınıflandırması	205
Posner ve Rudnitsky'nin Eğitim Amaçlarına İlişkin Sınıflandırması	207
Öğretim Amaçlarının Özellikleri ve İfade Edilmesine İlişkin İlkeler	209
Sonuç.....	211
Kavram Haritası.....	214
Kaynakça.....	215

9. BÖLÜM

EĞİTİM PROGRAMININ İÇERİK BOYUTU

Giriş.....	218
İçerik Nedir?.....	218
Program Geliştirmenin Kuramsal Temellerinin İçerik Ögesine Yansımaları	219
Felsefi Temel	219
Psikolojik Temel	220
Toplumsal Temel	221
Konu Alanı Temeli	221
Ekonomik Temel	222
Tarihi Temel.....	222
İçerik Belirleme ve Düzenleme İlkeleri	223
İlgililik (Hedeflere/Kazanımlara Uygunluk)	223
Öğrenciye Görelik (Öğrenci Düzeyine Uygunluk)	223
Öğrenilebilirlik	223
Önemlilik	224
Bilimsel Olarak Doğruluk.....	224
Geçerlik ve Güvenirlik.....	224
Güncellik	224
Sosyal İlgililik	224
Faydalılık	225
Tutarlılık	225
Kaynaşıklık	225
Ekonomiklik	225
Öğretim İlkelerine Uygunluk.....	225

İçerik Düzenleme Yaklaşımları	226
Doğrusal Yaklaşım	226
Sarmal Yaklaşım	227
Modüler Yaklaşım	228
Piramitsel Yaklaşım.....	228
Çekirdek Yaklaşım	229
Konu Ağı-Proje Merkezli Yaklaşımı	230
Sorgulama Merkezli Yaklaşım	230
Web Tabanlı Eğitimde İçerik	231
Belirtke Tablosu	233
İçerik Değerlendirme	234
Sonuç.....	234
Kavram Haritası.....	237
Kaynakça.....	238

10. BÖLÜM

EĞİTİM PROGRAMININ ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ BOYUTU

Giriş.....	240
Öğrenme-Öğretme Sürecinin Özellikleri.....	240
Öğrenme-Öğretme Sürecinin Niteliğini Etkileyen Etmenler.....	248
Öğretme Modelleri.....	254
Öğretim Stratejileri	260
Öğrenme-Öğretme Sürecinin Planlanması	264
Sonuç.....	270
Kavram Haritası.....	272
Kaynakça.....	273

11. BÖLÜM

EĞİTİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRME BOYUTU

Giriş.....	278
Eğitim Programı ve Değerlendirmeyle İlgili Temel Kavramlar	279
Eğitim Programı	279
Eğitimde Değerlendirme ve Değerlendirme Türleri	280
Formal ve İnfomal Değerlendirme	281
Amacına Göre Değerlendirme.....	282
Kullanılan Ölçüte Göre Değerlendirme.....	284
Tümel Değerlendirme	285

Eğitim Programının Bir Ögesi Olarak Değerlendirme	286
Eğitim Programının Değerlendirmesi	287
Program Değerlendirme	287
Program Geliştirme ve Program Değerlendirme Arasındaki İlişki.....	288
Eğitimde Program Değerlendirmenin Amaç ve İşlevi	289
Program Değerlendirme Süreci.....	290
Yirmi Birinci Yüzyıl Eğitim Programlarının Öğrenme Çıktıları ve Değerlendirmesine Bir Bakış	294
Öğretim Programının Değerlendirmesi.....	296
Öğretim Programını Değerlendirmenin Amacı ve Aşamaları	297
Öğretim Programının Öğelerinin Değerlendirmesi.....	299
Sonuç.....	303
Kavram Haritası.....	306
Kaynakça.....	307

12. BÖLÜM

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİNİN UYGULANMASI

Giriş.....	311
Planlama Basamağı	312
Uygulamanın Planlanması	312
Deneme Yapılacak Okulların ve Sınıfların Seçilmesi	313
Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Seçilmesi	315
Uygulama Basamağı.....	316
Okul Yöneticisi ve Öğretmenlere Denenecek Programın Tanıtılması	316
Hazırlanan Program ve Öğretim Materyallerinin İşe Koşulması	317
Sistematiik Veri Toplama	318
Araştırma Yöntemine Karar Verilmesi	318
Veri Kaynaklarının Belirlenmesi	320
Veri Toplama Araçlarının Belirlenmesi	321
Verilerin Toplanması	323
Sonuç Basamağı.....	324
Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması	324
Değerlendirme ve Raporlaştırma	324
Türkiyede Programların Uygulanması Çalışmaları	325
Sonuç.....	329
Kavram Haritası.....	331
Kaynakça.....	332

13. BÖLÜM

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Giriş.....	336
Program Değerlendirme Süreci.....	336
Program Değerlendirme Sürecinin Aşamaları.....	340
Değerlendirmenin Planlanması.....	341
Değerlendirmenin Uygulanması.....	359
Değerlendirmenin Raporlaştırılması.....	361
Değerlendirme Sürecinde Zorluklarla Baş Etmenin Yolları.....	367
Sonuç.....	371
Kavram Haritası.....	375
Kaynakça.....	376

14. BÖLÜM

PROGRAM DEĞERLENDİRME MODELLERİ

Giriş.....	379
Program Değerlendirme.....	379
Program Değerlendirme Yaklaşımları.....	381
Program Değerlendirme Modelleri.....	384
Tyler'ın Program Değerlendirme Modeli.....	384
Metfessel-Michael Program Değerlendirme Modeli.....	385
Provus Farklar Yaklaşımı Değerlendirme Modeli.....	386
Stufflebeam'ın Çevre, Girdi, Süreç Ürün (CIPP) Modeli.....	387
Alkin'in UCLA Program Değerlendirme Modeli.....	388
Stake'in Değerlendirme Matrisi.....	389
Scriven'in Program Değerlendirme Kontrol Listeleri.....	392
Eisner Eğitsel Eleştiri Modeli.....	394
Aydınlatıcı Değerlendirme Modeli.....	395
Türkiye'de Program Değerlendirme Modelleri.....	396
Sonuç.....	397
Kavram Haritası.....	399
Kaynakça.....	400

15. BÖLÜM EĞİTİM PROGRAMI VE ÇOK KÜLTÜRLÜLÜK

Giriş.....	405
Sosyal Bilimler Felsefesi Işığında Çok Kültürlülük.....	406
Çok Kültürlü Eğitim	410
Çok Kültürlü Eğitimin Boyutları.....	417
Çok Kültürlü Eğitim Programı Yaklaşımları	418
Çok Kültürlü Eğitimde Tartışmalı Konular	421
Çok Kültürlülük ve Eğitimde Program Geliştirme	421
Çok Kültürlü Eğitim Programları ve Okul	423
Çok Kültürlü Eğitim Programları ve Öğretmen	426
Çok Kültürlü Eğitim Programları ve Öğretim Materyalleri.....	428
Sonuç.....	431
Kavram Haritası.....	434
Kaynakça.....	435

16. BÖLÜM EĞİTİM PROGRAMI VE DİJİTAL TEKNOLOJİLER

Giriş.....	440
Eğitim ve Teknoloji	441
Dijitalleşme ve Eğitim.....	443
Dijital Bilgi Çağında Eğitim Programı	447
Harmanlanmış Öğrenme	461
Ters Yüz Sınıf Modeli.....	462
Sonuç.....	467
Kavram Haritası.....	470
Kaynakça.....	471

17. BÖLÜM PROGRAM BİLGİSİ

Giriş.....	478
Program Bilgisi Kavramı ve Özellikleri.....	480
Program Bilgisi Alt Boyutları.....	482
Dikey Program Bilgisi.....	485
Yatay Program Bilgisi.....	486
Ulaşılabilir ve Alternatif Materyaller Bilgisi.....	489

Okul, Öğrenme Bağlamı, Öğrenci Özellikleri ve Alan Konularını İlişkilendirme Bilgisi.....	490
Öğretimi Program Amaçları Doğrultusunda Değerlendirme Bilgisi	492
Program ve Süre Uyumu Bilgisi	493
Sonuç.....	495
Kavram Haritası.....	498
Kaynakça.....	499

18. BÖLÜM

PROGRAM GELİŞTİRME VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARINDA KARŞILAŞILAN PROBLEMLER VE SORUNLAR

Giriş.....	503
Güncel Problem ve Sorunlar	503
Program Bilgisini Oluşturmaya Yönelik Problem ve Sorunlar	504
Politika Oluşturmaya Yönelik Problem ve Sorunlar.....	508
Planlamaya Yönelik Problem ve Sorunlar.....	517
Program Geliştirmeye Yönelik Problem ve Sorunlar	523
Programın Uygulanmasına Yönelik Problem ve Sorunlar	528
Program Çalışmalarının Yönetimine Yönelik Problem ve Sorunlar	533
Programın İzlenmesi ve Değerlendirmesine Yönelik Problem ve Sorunlar.....	534
Gelecekte Program Çalışmalarını Etkileyecek Problem ve Sorunlar	535
Teknoloji.....	535
Doğal Afetler.....	538
İklim, Biyolojik ve Ekolojik Değişim	538
Göçler ve Mobilizasyon	539
Politik Faktörler	540
Değişen İş Yaşamı ve Meslekler	540
Demografik Faktörler ve Eğilimler	541
Değişen Değerler	541
Sonuç.....	542
Kavram Haritası.....	543
Kaynakça.....	544

19. BÖLÜM

YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMLARINI ULUSLARARASILAŞTIRMA

Giriş.....	555
Uluslararasılaşma	557
EPU İçin Program Çalışmaları.....	560
Kavram Olarak EPU	560
EPU Yaklaşımları	563
EPU Süreci	565
EPU İçin Program Tasarımı.....	568
EPU Çalışmalarını Etkileyen Faktörler	584
Değerlendirme.....	588
Sonuç.....	590
Kavram Haritası.....	592
Kaynakça.....	593

20. BÖLÜM

PROGRAM GELİŞTİRMEDE YENİDEN KAVRAMSALLAŞTIRMA

Giriş.....	601
Eğitim Programlarının Tarihçesi.....	602
Program Geliştirme (1918-1969 Yılları)	602
Programı Yeniden Kavramsallaştırma (1969-1980 Yılları).....	604
Disiplinlerarası Bir Alan Olarak Programı Anlamak-Alanın Uluslararasılaşması (1980-Günümüz).....	608
Eğitim Programı Çalışmaları: Programı Bir Metin/Söylem Olarak Anlamak.....	612
Politik Metin Olarak Program.....	613
Toplumsal Cinsiyet Metni Olarak Program.....	616
Post-Yapısalcı, Post-Modern, Yapı-Söküm Söylem Olarak Program.....	618
Otobiyografik Metin Olarak Program.....	619
Uluslararası Metin Olarak Program	620
Estetik Metin Olarak Program	621
İrksal Metin Olarak Program	621
Eleştiriler	622
Sonuç.....	623
Kavram Haritası.....	626
Kaynakça.....	627

21. BÖLÜM

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE PROGRAM GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI

Giriş.....	633
Program Geliştirme Çalışmalarının Gelişimi.....	634
Birinci Dönem: Akademik Bilimselcilik (1890-1916).....	634
İkinci Dönem: İlerlemeci İşlevselcilik (1917- 1940).....	637
Üçüncü Dönem: Gelişimsel Konformizm (1941-1956).....	641
Dördüncü Dönem: Bilimsel Yapısalcılık (1957-1967)	647
Beşinci Dönem: Romantik Radikalizm (1968-1974)	650
Altıncı Dönem: Özelci Muhafazakarlık (1975-1989)	655
Yedinci Dönem: Teknolojik İnşacılık (1990-1999)	659
Sekizinci Dönem: Modern Muhafazakarlık (2000-2009)	663
Dokuzuncu Dönem: Teknolojik İşlevselcilik (2010- ...)	666
Sonuç.....	668
Kavram Haritası.....	671
Kaynakça.....	672
Editörler ve Yazarlar Hakkında.....	677